

'Het gaat langzaam; we moeten een lange adem hebben'

dinsdag 16 februari 2010 | 02:44 | Laatst bijgewerkt op: dinsdag 16 februari 2010 | 02:49

Hans Duisters, Sioux Embedded Systems: Na vele bemoedigende economische berichten in de wereld krijgt Europa nu te kampen met de Griekse begrotingsproblemen die tevens dreigen over te slaan naar andere Zuid-Europese landen.

Na de problemen bij de banken is het nu de beurt aan de landen. In landen als Portugal, Italië, Griekenland en Spanje (PIGS) wordt er met minder discipline begroot. De euro wordt hierdoor zwakker, maar dat is op zich niet ongunstig voor exportierend Nederland. De crisis maakt dus langzaam maar zeker plaats voor herstel. Er is tegenwind en de gevoelstemperatuur is nog niet goed, maar er zijn ook lichtpuntjes. De technologie sector doet het wereldwijd namelijk erg goed. Ik zie bedrijven als ASML, FEI en Philips al weer flink opkrabbelen. Apple, Microsoft, Samsung en TSMC hebben bezettingsgraden die op de top zitten en kondigen nieuwe investeringen aan. Samsung is onlangs qua omzet het grootste technologiebedrijf ter wereld geworden. Apple heeft de iPad gelanceerd. Met deze tablet computer van ca. 400 euro en zo groot als een schrijfblok kun je boeken lezen, foto's en films kijken, spelletjes spelen en je email checken. Vele nieuwe diensten zullen rondom dit apparaat ontwikkeld worden. Apple legt wederom de perfecte puzzelstukjes op het juiste moment in elkaar en heeft een radicale productinnovatie te pakken. ASML is leverancier van TSMC en Samsung en staat aan de basis van de chips die in de iPad zitten. ASML maakt steeds nieuwe machines voor nieuwe generaties chips die steeds kleiner, sneller en energiezuiniger zijn. Computers en smartphones zijn een basisbehoefte van mensen geworden. Dat verklaart voor een belangrijk deel de goede kwartaalcijfers die ASML, ondanks de crisis, bekend maakte. De positieve ontwikkelingen in de wereldmarkt hebben dankzij ASML een positief effect op de gehele economische ontwikkeling van het eco-systeem in deze regio.

Winy Hoffmann, Hoffmann Groep BV:

De barometer van de orderportefeuille geeft winter aan. Zout tekort, liquiditeit tekort, werk tekort, personeel tekort. De woorden voor de maand januari. Kunnen we wel of niet werken met deze kou. We zijn verwend in de afgelopen jaren met de kwakkelwinters. Door gebrek aan vetreserves zal menig bedrijf deze periode van niet werken moeilijk kunnen opvangen. Door versobering van alle regels, staan u en ik zelf in de kou. Hulp van de overheid is niet te verwachten. Goed personeel in WW zetten en waarschijnlijk kwijtraken is geen optie. Dus stijgt het koude water van liquiditeittekort tot aan de lippen. En dan is daar, om met de woorden van onze minister-president te spreken, die VOC-mentaliteit. Spyker koopt Saab. Een voorbeeld voor ons allen. Wie niet waagt die niet wint. Natuurlijk, maar het moet ook wel haalbaar zijn. Gelukkig is er genoeg werk in Nederland en als we elkaar helpen blijven we allemaal aan het werk en verdienen zo onze boterham. Of het nu uit trillen van de damwand bij het PSV stadion is of het drukken van damwand voor een gastransportleiding.

Prof. dr. Arjan van Weele, hoogleraar Inkoopmanagement TU/e:

Inkopers krijgen het steeds drukker! Dat valt af te leiden uit de Purchasing Managers Index over januari, die wederom een hogere waarde noteerde van 54.8 (december 53.1). Buitenlandse orders (met name uit China, de VS en Oost Europa) namen sterk toe, en ook het binnenlandse ordervolume steeg. Een en ander resulteerde in een toename van het productievolume voor de zevende achtereenvolgende maand. Inkoopvolumes namen sterk toe hetgeen resulteerde in hogere grondstofprijzen. Kennelijk is het nog niet eenvoudig om opdrachten binnen te halen want de bedrijven zijn nog niet in staat hun gestegen grondstofprijzen door te berekenen in hogere verkoopprijzen (verkoopprijzen blijven onder druk staan). Dit verklaart waarom kostenreductie nog steeds hoge prioriteit heeft en waarom voor de zeventiende opeenvolgende maand de personeelsbestanden werden verkleind. Desalniettemin hebben onze industriële bedrijven nu de weg omhoog gevonden.

Koen Drouen, Manpower

Regelmatig wordt mij de vraag gesteld of de uitzendbranche al tekenen van herstel ziet. Van oudsher immers is de uitzendbranche een van de eerste die het einde van een recessie bemerkt. Bedrijven die weer orders ontvangen zijn nu nog huiverig om zelf personeel in dienst te nemen en huren eerst tijdelijk personeel in. Helaas zien we ook in de eerste weken van 2010 nog geen ontwikkelingen die duiden op een structureel herstel op de Nederlandse uitzendmarkt. Maar gelukkig is er ook goed nieuws te melden. Wereldwijd is er wel degelijk sprake van herstel op een groot aantal arbeidsmarkten. Met name in de Verenigde Staten zien we momenteel een sterke en solide groei naar de vraag voor tijdelijk personeel. Iedere week die voorbij gaat geeft meer vertrouwen dat er sprake is van duurzaam herstel. Dit is goed nieuws, omdat ervaring leert dat enkele maanden later ook in Nederland het herstel zal inzetten. Dus wat mij betreft nog even de naweeën van de crisis uitzitten en de nodige voorbereidingen treffen om klaar te zijn voor de aanstaande groei.

Henk van Rees FNV-Bondgenoten:

De economische situatie in onze regio laat momenteel een wat gevarieerd beeld zien. Enerzijds een oplopende werkloosheid. Met name ook de bouw staat er knap beroerd voor. Anderzijds zie je de marktvraag bij sommige bedrijven en sectoren gelukkig weer aantrekken. Dat leidt links en rechts ook tot betere resultaten. Denk bijvoorbeeld aan Philips en ASML. Uitgesproken schokkend is het dan weer, dat aan de top van ASML weer onbeschaamd exorbitante bonussen worden toegekend. Terwijl het bedrijf vorig jaar 150 miljoen verlies leed. Door tussentijds de prestatiedoelstellingen te verlagen. De beloning van de topman Meurice stijgt met maar liefst 77 % naar 3,2 miljoen euro. Dat houdt je - zeker in deze economische crisistijd - toch niet voor mogelijk! Over hetzelfde jaar dat ASML bij de overheid de hand ophield om een half jaar werktijdverkorting aan te vragen voor 1000 man! Honderden mensen werken tegelijkertijd naar huis gestuurd! De top verrijkt zich op een ongelooflijke wijze, terwijl de werknemers geen cent winstdeling ontvangen. Terwijl zij natuurlijk ook fors meegeholpen hebben om ASML uit de crisis te helpen. Wie het snapt mag het zeggen! En de vakbeweging met de metaalwerkgevers - waar ASML ook onder valt - en met Philips maar CAO-afspraken maken met een zeer beperkte loonsverhoging dit jaar! Dat is toch meten met 2 maten. Werkgevers in onze regio zouden - als ze samen met de werknemers en hun vakbonden de crisis te lijf willen gaan - acuut moeten stoppen met deze verwerpelijke bonuspraktijken. Immers daarmee wordt het overlegklimaat op een ongelooflijke wijze verziekt!

Hans van Engelen, Restaurant De Kempenaer:

Een carnavaleske maand met een Valentijn tintje en een decor van Après-ski. Keuze genoeg deze maand en dus ook voor iedereen wat wils.

Alleen de combinatie is voor sommige branches erg vervelend, zo viel Valentijn op carnavalszondag en skivakanties zijn over het algemeen niet in eigen land, kortom diegene die van carnaval houden viëren dat in de cafés en niet een valentijnsdiner in een restaurant en diegene die van skiën houden blijven niet in eigen land dus voor de hotels valt er ook weinig eer te behalen.

Het zal een maand worden met zeer wisselende verkopen, maar dit neemt niet weg dat februari toch een positieve feestelijke invloed zal hebben.

Voor de komende maanden is iedereen een beetje sceptisch, verschillende sectoren trekken al weer aan en andere juist niet, ook de beurs laat het nog een beetje afweten. De economie zal toch wel een beetje aantrekken al gaat het wel heel langzaam, dus we zullen wel een lange adem moeten hebben.

Marc Fitters, Bossers & Fitters bedrijfshuisvesting:

Om de economie, met name de sector bouw met grote infrastructurele projecten, door procedurele versnelling verder te stimuleren is het erg jammer dat de Eerste Kamer de zogenaamde crisis- en herstelwet (nog) niet heeft goedgekeurd. Maar negatief blijven/zijn kunnen we allemaal maar zie hier.: omzet + orders FEI naar recordhoogte, fikse uitbreiding Ikea Son, investeringen via het MKB-renovatiefonds, extra werkgelegenheid door de vestiging van een nieuw lichtcentrum, overname OTB met garantie werkgelegenheid, geweldige vooruitzichten ASML, uitstekende cijfers Philips, een aantrekkende woningmarkt, goede januari-verkopen in de autobranche, groei van Eindhoven Airport, spectaculaire verbeteringen snelwegennet, opening van het Art Hotel en renovatie van Holiday Inn, een zéér actief Brainport-beleid en PSV is koploper. Natuurlijk weet ik, zonder dus enig moment de realiteit uit 't oog te willen verliezen, dat een dergelijk lijstje ook te maken is met negatieve ontwikkelingen. Maar omdat resultaten vaak bereikt worden met enthousiasme en inzet, kies ik toch liever voor een positieve inslag.

Peter Swinkels, voorzitter BZW:

'Positief gestemd zijn: dat mag best aan het begin van dit nieuwe decennium', schreef ik in de barometer van januari. Als we kijken naar de voorraadindex en de exportindex word ik bevestigd in mijn gedachten. Producenten zien langzaam weer meer en grotere orders binnendruppelen. Zijn deze positieve signalen structureel? Met andere woorden: trekt de economie aan en geven consumenten al weer meer uit? Het ware antwoord is wat mij betreft nog twijfelachtig. Het zou immers ook zo kunnen zijn dat de productie nu tijdelijk aantrekt om ontstane tekorten in de voorraden aan te vullen. Waar echter geen twijfel over bestaat is dat de exportindex flink garen spint bij de ontwikkelingen in het verre oosten. China is booming en streeft - veel eerder dan verwacht - al dit jaar Japan voorbij. Met een economische groei van 10% (!) in 2010, lijkt dit onontkoombaar de eeuw van China te worden. Dan kan en mag het niet zo zijn dat emoties en argwaan hier nog steeds de boventoon voeren in de discussie over Europa. Dat is heel onverstandig en we kunnen het ons echt niet veroorloven. Het is de hoogste tijd om te erkennen dat Europa snel één sterk economisch blok moet gaan vormen met als speerpunt het creëren van toegevoegde waarde via sterke R&D-programma's. Dat zou mij echt een stuk optimistischer stemmen. Voor nu houd ik het op dezelfde score als in januari.

Jan Kusters, De Lage Landen:

Na een lange periode van onvoldoendes scoor ik deze maand eindelijk weer eens een voldoende. Met een 5,6 is het welliswaar nog aan de uiterst magere kant maar het herstel lijkt zich door te zetten. Langzaam, heel langzaam gaat het de goede kant op. Er is sprake van een gematigd economisch herstel met een licht optimistisch beursklimaat. Echter met grote overheidstekorten, sterk gestegen staatsschulden en daarmee samenhangende lastenverzwaringen en zich aandienende bezuinigingen. Al met al omstandigheden waarbij het nog uiterst onzeker is hoe de economie zich ook op de iets langere termijn blijvend zal ontwikkelen. Bij uitstek een tijd voor solide ondernemerschap, niet te hard van stapel lopen dus en goed grip houden op de kosten.

Willem Bourgonje, Joanknecht & Van Zelst:

Van diverse kanten bereiken ons goede berichten. Ik noem er drie, uit binnen- en buitenland - omdat we onze regionale economie te allen tijde in een breder kader moeten plaatsen.

Autodealers zijn 2010 goed begonnen. Cijfers van BOVAG, RAI Vereniging en RDW leren dat er in januari 12% meer auto's zijn verkocht dan in dezelfde maand vorig jaar. De Purchasing Managers' Index van de Nederlandse Vereniging voor Inkoopmanagement (NEVI) steeg naar 54,8. Dit is het hoogste cijfer sinds oktober 2007. Voor de interpretatie van het cijfer: een score hoger dan 50 duidt op een groeiende economie. Het U.S. Department of Labor ten slotte meldt dat Amerikaanse bedrijven wéér meer uren hebben aangenomen. Ook parttimers maken er meer uren.

Voor de bouw was januari bar en boos. Door de kou kon er niet worden gewerkt, terwijl het personeel wel moest worden doorbetaald. Voor deze branche is het ook frustrerend dat veel 'provinciaal crisisgeld' nog steeds op de plank ligt. De provincie heeft vorig jaar 400 miljoen euro gereserveerd voor de Brabantse economie. Hiervan is nog maar 75 miljoen euro uitgegeven. Gelet op de werkgelegenheidsontwikkeling in de bouw moet de provincie nu echt tempo gaan maken. Mede door de deeltijd-WWV konden ASML en DAF goede mensen en dus kennis behouden. Door de aantrekkende markt voor halfgeleiders plukt ASML daar direct de vruchten van. Maar laten we niet te vroeg juichen. Zolang de consument niet meer gaat besteden, zal verlenging van de deeltijd-WWV noodzakelijk blijken. Ik hoop dat minister Donner van Sociale Zaken en Werkgelegenheid zich dit realiseert.

Sterk beweeglijke beurskoersen en een dalende koers van de euro kunnen ons opnieuw onzeker maken. Het mag niet gebeuren dat we weer een pas op de plaats maken. Laten we er met elkaar voor waken dat we ons niet laten leiden door de waan van de dag.

Jan Pelle, Brabantse Ontwikkelings Maatschappij:

Eén zwaluw maakt nog geen zomer. Ook al zijn er tekenen van een voorzichtig herstel, Brabant is nog altijd in de greep van de economische crisis. De negatieve werkgelegenheidseffecten, zoals verwacht, worden voelbaar. Zo kondigden diverse bedrijven recentelijk plannen tot reorganisatie aan. Bij zulke ingrijpende sociale en economische processen hoort een gecoördineerde crisisaanpak. Aan reorganisaties van bedrijven valt niet te ontkomen, zij zijn onontkoombaar in een flexibele en dus slagvaardige economie. Bovendien scheppen reorganisaties ook weer nieuwe kansen. Maatschappelijk dient er echter wel aandacht te zijn voor de werkgelegenheidsaspecten, reden waarom bedrijfsleven en overheden nauw moeten samenwerken. Met elkaar zouden zij na moeten gaan in welke mate en op welke wijze het bedrijf de helpende hand kan worden geboden. Aan reorganisaties van bedrijven valt in het moderne economische leven niet te ontkomen, maar juist in een tijd dat er werkgelegenheid op de tocht staat dienen overheid en bedrijfsleven acties op elkaar af te stemmen.

Geert Hurks, Hurks Bouwgroep:

Het is trekken en duwen in de Nederlandse bouwmarkt. Het valt niet mee om projecten op te starten. Niet vanwege het winterweer maar omdat veel opdrachtgevers het toch maar weer even uitstellen. Vooral in deze regio is dit veel sterker merkbaar (en zichtbaar) dan in de Randstad. De bouwkransen zijn hier op een hand te tellen. En wat dat betreft is het aantal kranen in een stad een goede graadmeter over hoe een stad er economisch voor staat. En voor de echt geïnteresseerde (een goede kijker) is er zelfs een verdiepingsslag in aan te brengen. Draait hij of staat hij stil? In Dubai is het laatste momenteel veelal het geval. Dus als u op reis gaat en een stad bezoekt, kijk goed rond en spreek de bouwkransen op, het vertelt u in een oogopslag hoe de vlag erbij hangt. Vrij simpel, maar het klopt bijna altijd.

Jan van Deursen, CFS Bakel:

De crisis gaat niet ongemerkt voorbij, ook niet aan de twee grootste, aan de Amsterdamse beurs genoteerde bedrijven. Shell en Unilever maakten resultaten bekend die in het teken stonden van een wereldwijd afgenomen vraag.

Deze twee multinationals, beide van Nederlands-Britse afkomst, hebben samen een gewicht van 30% in de belangrijkste graadmeter van de Amsterdamse beurs (AEX). Beide hebben er dan ook voor gezorgd dat de beurs omlaag getrokken werd.

Geven deze indicatoren een goede representatie van de teruglopende economische activiteiten? Uiteraard is de daling niet representatief voor alle marktsegmenten, en een beursdaling zorgt niet voor een euforische stemming.

Iedereen die werkzaam is in een bepaald marktsegment, zal een oordeel hebben over de huidige situatie en velen zien inmiddels een stijgende lijn van activiteiten en resultaten, terwijl anderen nog geen vooruitgang zien en in sommige gevallen zelfs nog in een dip zitten.

In de voedingsmiddelenindustrie zien we een stijgende lijn in investeringsactiviteiten; na het uitstellen van broodnodige investeringen is er geen andere optie. Het toenemende vertrouwen in het herstel van de economie zal zeker ook een rol spelen in deze.

We zien een duidelijke mentale ommekeer, in de positieve zin, met betrekking tot activiteiten op het gebied van service, innovatie en kostenbesparende investeringen.